

۱۳۹۹-۱۴۰۰/ RFP08

معاونت برنامه‌ریزی،

پژوهش و فناوری

اطلاعات؛

دفتر پژوهش و آموزش

فراخوان پیشنهاده برای طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (۸)

عنوان

تدوین سند جامع عمومی‌سازی فناوری در کتابخانه‌های عمومی، به عنوان قطب
اجتماعی‌آشنایی، ادراک و استفاده کاربران از فناوری‌های نوین در زندگی روزمره
تبیین نقش و شناسایی ظرفیت‌های کتابخانه عمومی با ارائه الگوها و راهکارها
(در سه حوزه خدمات و برنامه‌ها: آگاهی‌رسانی، یادگیری مادام‌العمر، فراغت اجتماعی-فرهنگی)

مهلت ارسال پیشنهاده

دهم مهرماه ۱۳۹۹

فهرست

۲.....	معرفی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۳.....	عنوان مسئله: دسترس پذیری فناوری در کتابخانه عمومی
۳.....	شرح مسئله
۵.....	هدف‌ها
۵.....	قلمرو جغرافیایی و زبانی پژوهش
۶.....	دستاوردها و خروجی‌های مورد انتظار
۶.....	کمیته‌های الزامی برای طرح پژوهشی پیشنهادی
۷.....	ویژگی‌های تخصصی پژوهشگران (علاوه بر تجربه)
۷.....	معیارهای ارزیابی پیشنهاد
۸.....	تاریخ‌ها و جدول زمانی
۸.....	سقف اعتبار
۹.....	شیوه ارسال پیشنهاد
۹.....	راه‌های ارتباطی

باسمه‌تعالی

معرفی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (متشکل از ارکان هیأت‌امنا^۱، دبیرکل، انجمن‌های استان و شهرستان، و دبیرخانه هیأت‌امنا) بر اساس «قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی» (مصوب اسفند ۱۳۸۲) متولی ساخت، تجهیز، بازسازی، توسعه کتابخانه‌های عمومی و مدیریت و نظارت بر اداره آنهاست؛ که به عنوان نهادی فرهنگی (عمومی غیردولتی)، با هدف برآوردن نیاز اطلاعاتی، علمی، آموزشی، فراغتی و تفریحی فرهنگی عموم جامعه ساکن در ایران (فارغ از ملیت و قومیت، نژاد، مذهب، جنسیت، زبان، سن یا طبقه اجتماعی) به ارائه خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی به ایشان می‌پردازد. مطابق این قانون، غیر از کتابخانه‌هایی که در تبصره ۲ ماده ۱۱ استثنا شده‌اند^۲، هر کتابخانه‌ای که به عنوان «کتابخانه عمومی»^۳ در ایران عزیز فعالیت می‌کند، باید زیر نظر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و مطابق با این قانون اداره شود.

اینک نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برخوردار از شبکه ۳۵۰۴ کتابخانه عمومی (شامل ۲۶۰۶ کتابخانه نهادی، ۸۷۵ کتابخانه مشارکتی^۴، ۲۳ کتابخانه مستقل^۵) با ۴۱۰۹۵۳۰۲۴۹ منبع (کتاب و ...) در زیربنای ۲۰۸۸۰۲۵۳ متر مربع و حدود ۷۰۰۰ همکار (بالغ بر ۵۳۰۰ کتابدار) در ستاد ملی^۶، ۳۱ ستاد استانی و کتابخانه‌های عمومی شهری (در ۹ درجه یا گروه تخصیص درون‌داد)، روستایی و سیار است که به بیش از نه میلیون کاربر و دو میلیون عضو خدمت می‌کند و مبتنی بر اهداف، سیاست‌ها و برنامه راهبردی خود باید این خدمات را در کیفیت و کمیت، تا ده‌ها برابر امروز گسترش دهد.

^۱ ترکیب هیأت‌امنا کتابخانه‌های عمومی، بر اساس ماده ۲ قانون: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس هیأت‌امنا)، رئیس شورای عالی استان‌ها، معاون ذی‌ربط از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، یک عضو از کمیسیون فرهنگی به پیشنهاد آن کمیسیون و تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر، رئیس کتابخانه ملی ایران، و پنج نفر از صاحب‌نظران و شخصیت‌های علمی فرهنگی کشور است که حداقل دو صاحب‌نظر، از بانوان هستند. این اعضا به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حکم رئیس‌جمهور برای مدت چهارسال انتخاب می‌شوند و یک نفر از ایشان به انتخاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دبیرکل هیأت‌امنا مسئولیت اداره امور دبیرخانه را به عهده خواهد داشت.

^۲ هشت استثناء این قانون، که از ضوابط و مقررات خاص خود تبعیت می‌کنند، عبارتند از: کتابخانه ملی، کتابخانه‌های آستان قدس رضوی (علیه‌الصلوة والسلام)، کتابخانه آستان حضرت معصومه (علیهاالرحمة والسلام)، کتابخانه آستان حضرت عبدالعظیم (علیه‌الرحمة والسلام)، کتابخانه آستان احمدین موسی (علیه‌الرحمة والسلام)، کتابخانه آیت‌الله‌العظمی مرعشی نجفی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی و کتابخانه‌های وقفی (تابع وقف‌نامه).

^۳ ایفلا کتابخانه عمومی را چنین تعریف می‌کند: «کتابخانه عمومی سازمانی است که اجتماع، از طریق حاکمیت محلی، منطقه‌ای، ملی و یا برخی دیگر از ساختارها و سازمان‌های اجتماعی آن را تأسیس، حمایت و تأمین مالی می‌کند. کتابخانه عمومی دسترسی به دانش، اطلاعات، آثار خیال‌انگیز و امکان یادگیری مادام‌العمر را از طریق طیفی از منابع و خدمات، بدون در نظر گرفتن نژاد، ملیت، سن، جنسیت، مذهب، زبان، سلامت یا معلولیت، طبقه اقتصادی و وضعیت اشتغال و سطح تحصیلات و ... برای تمامی اعضای اجتماع فراهم می‌کند». کتابخانه عمومی دارای سه کاربزه است: آموزش، آگاهانش (اطلاع‌رسانی / آگاهی‌بخشی) و فرهنگ (تربخشی بیشتر اوقات فراغت با تمدد قوا و تقویت ارتباط بین‌افردی مردم).

^۴ با مالکیت یا مدیریت افراد، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی که طبق ضوابط شیوه‌نامه «تأسیس کتابخانه‌های عمومی ... تحت نظارت نهاد» تأسیس و اداره می‌شوند.

^۵ با مالکیت یا مدیریت مؤسسان یا مدیران مسئول (حقیقی و حقوقی) که با مشارکت نهاد در تأمین منابع کتابخانه‌ای، نرم‌افزار، تجهیزات، خدمات آموزشی کتابداری و ... تأسیس و اداره می‌شوند.

^۶ ستاد ملی یا دبیرخانه مرکزی متشکل است از: ۱. دبیرکل، مشاوران، هسته گزینش، دفتر ارزیابی عملکرد و بازرسی، چهار اداره کل تحت نظر دبیرکل (امور مجلس و استان‌ها، امور عمرانی، حراست، روابط عمومی و امور بین‌الملل)؛ ۲. معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتاب‌خوانی (سه اداره کل: توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها، تأمین منابع، ترویج کتاب‌خوانی و امور فرهنگی)؛ ۳. معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری (سه دفتر: برنامه‌ریزی، پژوهش و آموزش، فناوری اطلاعات)؛ ۴. معاونت اداری و مالی (دو اداره کل: منابع انسانی و پشتیبانی، امور مالی و ذی‌حسابی؛ و دو دفتر: بودجه و بهبود مدیریت، امور حقوقی).

عنوان مسئله: دسترس پذیری فناوری در کتابخانه عمومی

فناوری را به کارگیری ماهرانه دانش برای دستیابی به ابزاری سخت یا نرم به منظور برآوردن نیاز عینی یا برساخته بشر به اشیاء یا خدمات دانسته‌اند که البته در صورت واژگانی لاتین آن، دست کم مستلزم گونه‌ای شناخت فرایندی یا علم دست‌افزاری و کمک کار زندگی روزمره است. فناوری، فراتر از ابزار، ملازم ادراکی فرهنگی و توأمان با انتظام‌های شناختی و اجتماعی موقعیت‌مند^۱ (مقید به زمان و مکان) است که تجربه زیست و کیفیت حضور و بروز آدمی را در فردیت و اجتماعی بودنش متأثر می‌کند؛ که این همه، در جهان امروز گستره و پژواکی مضاعف دارد و حتی گونه‌ای فراگیر و گریزناپذیر از «التزام و وامداری عمومی به دانش و فناوری»^۲ در پهنه اجتماع و اقتصاد و سیاست ایجاد کرده است.

از سوی دیگر، کتابخانه عمومی به عنوان «سازواره‌ای دانشی و مخزنی معرفتی»، «مدرسه‌ای مادام‌العمر» و «تالاری برای تعامل اجتماعی و بازآفرینی توان و شادابی جسم و روان»، که در دسترس عموم است و امروزه نیز با بهره‌گیری از فناوری‌های اطلاع‌رسانی و ارتباطات شبکه‌ای، به‌طور وسیع‌تری مجال دستیابی به آگاهی، اطلاعات، یادگیری غیررسمی و خودآموزی، فضای پشتیبان آموزش رسمی و تعامل اجتماعی و تفنن و فراغت فرهنگی را با رویکردی عدالت‌محور و کاربرپسند مهیا می‌کند، وظیفه‌ای ضمنی در تمهید مقدمات آموزشی و فرهنگی و تکنیکی بهره‌مندی از فناوری در زندگی دانشی-معرفتی، شغلی و فراغتی یکایک شهروندان دارد. بنابراین، خدمت بنیادین کتابخانه عمومی دسترس‌پذیر کردن منابع و لوازم اطلاع‌رسان و آگاهی‌بخش و آموختنی معرفتی و دانشی و فنی و هنری، به شکل‌های مختلف و البته متناسب با عموم مردم، از طریق فراهم کردن فرصت‌هایی برابر - با رفع شکاف بحرانی ناشی از فقدان توازن و عدالت یا بروز فقر و کم‌توانی - به منظور رشد خلاقیت و بالندگی فردی و نیل به نوآوری و توسعه جمعی است. این مقصود در فضاهای چهارگانه این کتابخانه‌ها (ملاقات/ مشارکت، یادگیری/ کشف، الهام/ هیجان و اجرا/ خلق) تعقیب می‌شود و در تلاقی فضاها به ارتقای توانمندی، تجربه، نوآوری و مداخله خلاق می‌انجامد.^۳

با این همه، پیوند کتابخانه‌های عمومی با فناوری و مظاهر آن و تأملات مقتضی درباره دسترسی و کنشگری متقابل کاربرانش، چندان مستند و متعین نیست و هرچه هست، به فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و سامانه‌های یکپارچه مدیریت کتابخانه محدود می‌شود و گامی فراتر نمی‌رود. به‌رغم این زمینه و پیشینه، صورت‌بندی مسئله و سیاست‌ها و الگوها و راهکارهای اجرایی و مدل‌های کسب‌وکار و شیوه‌های ارزیابی آن، به‌ویژه با توجه به ظرفیت و اصالت و مختصات جامعه و کتابخانه عمومی ما، مبهم و نیازمند «تأملی جامع و در عین حال، متمرکز بر کتابخانه عمومی ایرانی» می‌نماید؛ که این درخواست‌نامه، دعوت به همین تأمل و راهگشایی است.

شرح مسئله

هرچند در متون فراملی یا اسناد راهبردی غیرایرانی در حوزه کتابداری، می‌توان نقش کتابخانه‌های عمومی را در فراهم کردن امکان دسترسی به فناوری و به‌ویژه تدارک زمینه‌های متنوع گسترش فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی شبکه‌ای

^۱ situated

^۲ Public engagement with science and technology (PEST)

^۳ برای تأمل بیشتر بنگرید به:

«مقدمه» [نگاشته سیامک محبوب] در استاندارد خدمات کتابخانه عمومی برای کودکان و نوجوانان، به کوشش معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات/ دفتر برنامه‌ریزی/ گروه استاندارد، تهران: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، کتاب‌نشر، ۱۳۹۸، ص ۱۵ (الگوی یوشیمین، اسکات-هنسین و هونگارد در مقاله «A New Model for the Public Library in the ...»، ۲۰۱۰).

یا تجهیزات کمک‌کار گروه‌های خاصی از قبیل کم‌توانان جسمی و ذهنی دانایی و همچنین ابزارهای مجهز منابع دیداری-شنیداری شاهد بود اما غالباً و شاید به اقتضای سطوح نسبتاً مقبول توسعه‌یافتگی در جوامع پیرامون کتابخانه، این متون نیز بر تلقی فناوریانه‌ای متمرکز بر فاوا و مختص خدمات و برنامه‌های معمول کتابداری (همچون شبکه‌های اینترنتی و اجتماعی و رسانه‌ای و اتصال بین کتابخانه‌ای، پایگاه‌های داده، منابع دیجیتال متنی و غیرمتنی، یادگیری دیجیتال، امانت ساخت‌افزار، ایجاد ساخت‌کده^۱، بهره‌گیری از ربات) استوار شده و همچنان از تأملاتی انتقادی در بافتار شبکه‌های نامتجانس اجتماعی-تکنیکی، تجربه‌ی زیسته‌ی مشتری یا کاربر با فناوری یا فارغ از آن، مشارکت کاربر در طراحی و ارزیابی وجوه اجتماعی کاربرد فناوری (از قبیل سنجش میزان کامیابی کتابخانه در نیل به مقاصد عادلانه یا ارتقای سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی و نمادین و اقتصادی جوامع) غفلت کرده است. با این حال، اشاره به یکی از پیشگام‌ترین این راهبردها در کتابخانه عمومی تورنتو، مفید می‌نماید:

- برآورده کردن توقعات عمومی از فناوری برای حمایت از مدرسه، کار و زندگی روزانه؛
- ارائه دسترسی به فناوری‌های جدید و در حال ظهور برای حمایت از نوآوری و کارآفرینی خلاق؛
- توسعه شراکت‌های جدید برای حمایت از دسترسی عموم به فناوری‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری نوظهور؛
- رشد مشارکت عموم کاربران با اتخاذ رویکردی دیجیتالی-آنلاین؛
- ایجاد یک تجربه هماهنگ برای کاربر با یکپارچه کردن پلتفرم‌های دیجیتال-آنلاین.

اما در ایران عزیز و نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، بنا بر اسناد بالادست ملی (قانون اساسی: بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها، تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمامی زمینه‌های علمی و فنی و فرهنگی؛ سند چشم‌انداز، نقشه جامع علمی، سند نهضت مطالعه مفید، قانون تأسیس نهاد و مؤلفه^{۱۱} در سند تبیین چشم‌انداز آن و برنامه راهبردی‌اش)، کتابخانه‌های عمومی میهن باید مراکز یادگیری، رشد مهارت و ارتقای تعاملات فکری و عملی برای تقویت روحیه تتبع و ابتکار، دانش‌افزایی و جلب معرفت و کسب زمینه‌های اعتلای خلاقیت و نوآوری، با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و کارا به اقتضای نیازش باشد. به‌رغم همه تنگناها، تلاش نهاد کتابخانه‌های عمومی و سایر کتابخانه‌هایی از این نوع در شهرها و روستاها، برای دستیابی به این مقصود سال‌ها سابقه دارد و متناسب با ظرفیت زیرساختی و تمکن بودجه‌ای کشور، اینک بسیاری از مراکز به اینترنت، تجهیزات معمول فناوری و سامانه مدیریت یکپارچه کتابدارانه (سامان) یا سامانه‌های مشابه مجهز است اما همچنان برخی از ظرفیت‌های معمول در متون کتابداری عمومی فعلیت نیافته و به‌علاوه، تأمل اکتشافی و انتقادی برای غوررسی به ظرفیت‌های پیدا و پنهان، بازبینی و بازاندیشی در تجارب زیسته، ایجاد هم‌افزایی یا مشارکت پلتفرمی با نهادها و سازمان‌های مردمی برای تعمیق دسترس‌پذیری فناوری‌های معمول و چه‌بسا نوظهور در زندگی آموزشی و شغلی و فراغتی مردم، تدوین سند جامع سیاستی و ارائه راهکارهای اجرایی و مدل‌های کسب‌وکار برای پشتیبانی از چنان مقصد عالی (متناسب با جامعه ایران و محیط‌های متنوع پیرامون ۱۴ گونه کتابخانه‌ای)، همچنین مطالعات توانمندسازی و اجتماعی، مورد نیاز جدی است تا بر اساس دستاوردهای آن در تبیین نقش و شناسایی ظرفیت‌ها و الگوها و راهکارهای ناظر به سه کارویژه کتابخانه عمومی، بتوان این مراکز را به محور یا قطب^۲ آشنا شدن، ادراک نمودن و استفاده از فناوری‌های نوین معمول در زندگی شهروندان مبدل ساخت و به مدد آن، رشد عادلانه و توسعه متوازن و بازخوردگیری کنشگران ایرانی را در تعامل با این‌گونه فناوری و مواهب آن موجب شد و البته در چنین

^۱ Maker-Lab

^۲ hub

انبارش^۱ی از تجلیات تکنیک، از آفاتی چون بی‌تناسبی و بی‌خویشتنی^۲ انزواگرایانه و یا ناسازگاری نرگس‌انه^۳ و متجاوزانه^۴ اجتناب نمود.

هدفها

- تبیین نقش و ظرفیت‌های کتابخانه عمومی در ارتقای ادراک عموم از فناوری، دسترس‌پذیری و استفاده ایشان از آن، با مؤلفه‌ها و رویکردهای متنوعش، مستند به سوابق مطالعاتی انتقادی و مردم‌شناختی و شواهد (موفق یا ناکامیاب) اجرایی در جهان (دست‌کم در سه منطقه توسعه‌یافته، در حال توسعه، توسعه‌نیافته در سنت‌های اروپای غربی-امریکا، اسکانداوی، شرقی-آسیایی) و ایران؛
- شناسایی و مقوله‌بندی و اولویت‌گذاری فناوری‌های نوین معمول در زندگی آموزشی و شغلی و روزمره ایرانیان، هم‌ساز با ماهیت و کارویژه‌های کتابخانه عمومی؛
- شناسایی حوزه‌های نهادی و مردم‌نهاد با قابلیت‌های هم‌افزایی یا مشارکت پلتفرمی، منطبق با کارویژه‌ها و ظرفیت‌های کتابخانه عمومی ایرانی؛
- تدوین سندی جامع، مشتمل بر رهنمودهای سیاستی عمومی‌سازی ادراک و کاربرد فناوری با محوریت کاربر یا مشتری کتابخانه عمومی، شامل تحلیل تکافت^۵ و راهبردها، متناسب با اسناد راهبردی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور؛
- راهکارهای عملیاتی و مدل‌های کسب‌وکار برای اجرایی کردن راهبردها و برقرار نمودن تعاملات هم‌افزا و مشارکتی در کتابخانه عمومی، به‌منظور تبدیل آن به قطب آشناسازی عموم کاربران با فناوری‌های مورد نیاز ایشان و ارتقای ادراک و استفاده بهره‌ور و عادلانه از فناوری‌های تعریف‌شده، با ملاحظه ابعاد اجتماعی و تأمل‌های انتقادی.

■ با توجه به طرح‌های اخیر و جاری پژوهشی در کتابخانه‌های عمومی، داده‌ها، اطلاعات پردازش‌شده و مطالعات مرتبط با کتابخانه‌های عمومی تحت مدیریت نهاد، برنامه راهبردی، تحلیل‌های تکافت و راهبردهای مربوط، رهنمودهای آینده‌پژوهانه و سناریوهایی با رویکرد پلتفرمی، سیاهه کلی خدمات و برنامه‌ها، درجه‌بندی تخصیص درون‌داد و رتبه‌بندی مبتنی بر برون‌داد واحدهای کتابخانه‌ای، فرایندهای مرتبط و ... همچنین امور مربوط به تفاهم‌نامه‌های جلب همکاری‌های علمی-آموزشی، از طریق ناظر فرایندی و اجرایی طرح (دفتر پژوهش) در اختیار مجری نهاد می‌شود.

قلمرو جغرافیایی و زمان پژوهش

ایران (جامعه ذی‌نفعان و مخاطبان در شعاع جغرافیایی خدمت کتابخانه‌های عمومی شهرها و روستاهای کشور)، اسناد و منابع مکتوب مرتبط در ایران و کشورهای پیشگام و مشابه به زبان‌های فارسی و اروپایی (انگلیسی، فرانسوی/آلمانی، اسپانیایی) و آسیایی (عربی، زبان‌های خاورمیانه و شرق آسیا).

¹ accumulation

² alienation

³ narcissism

⁴ aggression

⁵ SWOT

دستاوردها و خروجی‌های مورد انتظار

- گزارش تبیینی و تحلیلی نقش کتابخانه عمومی در عمومی‌سازی ادراک و دسترس‌پذیر کردن فناوری‌های سخت و نرم معمول و مؤثر در رشد آموزشی و شغلی و روزمره افراد؛
- گزارش توصیفی و ساختاریافته و اولویت‌بندی‌شده از شناسایی نیازهای کاربران و ظرفیت‌های کلی کتابخانه عمومی ایرانی در عمومی‌سازی فناوری‌های نوین، با توجه به تجربه جهانی و اقتضائات ملی؛
- گزارش نهادی معرف زمینه‌ها و نهادهای مرتبط با فناوری (حاکمیتی، صنعتی، مردمی) برای هم‌افزایی و یا مشارکت پلتفرمی و دهش نیکوکارانه با کتابخانه عمومی و کتابدارانش در عمومی‌سازی فناوری؛
- سند مدون سیاستی و راهبردی متناسب در کتابخانه‌های عمومی نهاد؛
- گزارش الگوهای اجرایی و راهکارهای عملیاتی و مدل‌های کسب‌وکار برای ارائه خدمات و برنامه‌های مرتبط.
 - تدوین شناسنامه جزئی برای خدمات و برنامه‌های پیشنهادی برآمده از سند سیاستی و الگوها و راهکارها و مدل‌ها در این طرح، از گزارش نهایی انتظار نمی‌رود و به اقتضای گونه‌های ۱۴ گانه کتابخانه‌های عمومی نهاد، در فرایند یا کارگروهی درون‌سازمانی فراهم خواهد شد.

کمیته‌های الزام‌برای طرح پژوهشی پیشنهادی

۱. مقدمه: پیشنهاددهنده باید شناخت و تحلیل خود از مسئله را به شکل علمی به بحث بگذارد و همین‌طور هدف‌ها و پرسش‌ها را به شکل عینی و جزئی و کارکردگرا مشخص نماید؛
۲. روش‌شناسی: به‌طور مفصل و مستند مراحل پژوهش، شیوه‌های گردآوری و تحلیل داده، فنون و روش‌های پژوهشی (مختصات مورد استفاده در این طرح) برای دستیابی به هدف‌ها و دستاوردها توضیح داده شود؛
۳. شرح خدمات و محصول: محتوای نتایج و دستاوردهای مستخرج از هر مرحله (فاز) مشخص گردد و همچنین قالب یا قالب‌های ارائه هر کدام اعلام شود؛
۴. زمان‌بندی و ساختار شکست کار (WBS)؛
۵. بودجه مورد نیاز برای هر مرحله و بودجه نهایی (بودجه‌ریزی بر مبنای شکست کار و به تفکیک سرفصل‌های هزینه‌ای)؛
۶. معرفی گروه پژوهشی به همراه کارنامک (رزومه) افراد گروه، به گونه‌ای که بتواند توانمندی‌ها، تجربه مرتبط با موضوع و مسئله، شناخت از کتابخانه عمومی، همچنین اعتبار آنان را در زمینه این درخواست‌نامه بازتاب دهد (در قالب پیوست پیشنهاد).

ویژگی‌های تخصصی پژوهشگران (علاوه بر تجربه مشابه و فواید کننده)

ردیف	تخصص	مقطع تحصیلی
۱	مطالعات (تاریخ، فلسفه، جامعه‌شناسی، ارتباطات، سیاست‌گذاری) علم و فناوری (الزامی)	دکتری
۲	سیاست‌گذاری علم و فناوری (الزامی)	دکتری
*	علوم پایه یا کاربردی (مشاور/ الزامی: در صورتی که این تخصص در پیشینه مجری ۱ و ۲ نباشد)	دکتری / کارشناسی ارشد
*	خبره حرفه‌ای حیطه فناوری (مشاور)	کارشناسی / کارشناسی ارشد / دکتری
*	کارآفرین فناوری / اجتماعی (مشاور)	دکتری / مجرب حرفه‌ای
*	علوم اجتماعی / سیاست‌گذاری عمومی (مشاور)	دکتری / کارشناسی ارشد
*	کتابداری، گرایش (دانشگاهی یا رسته حرفه‌ای) کتابخانه عمومی (مشاور)	دکتری / ارشد

معیارهای ارزیابی پیشنهاد

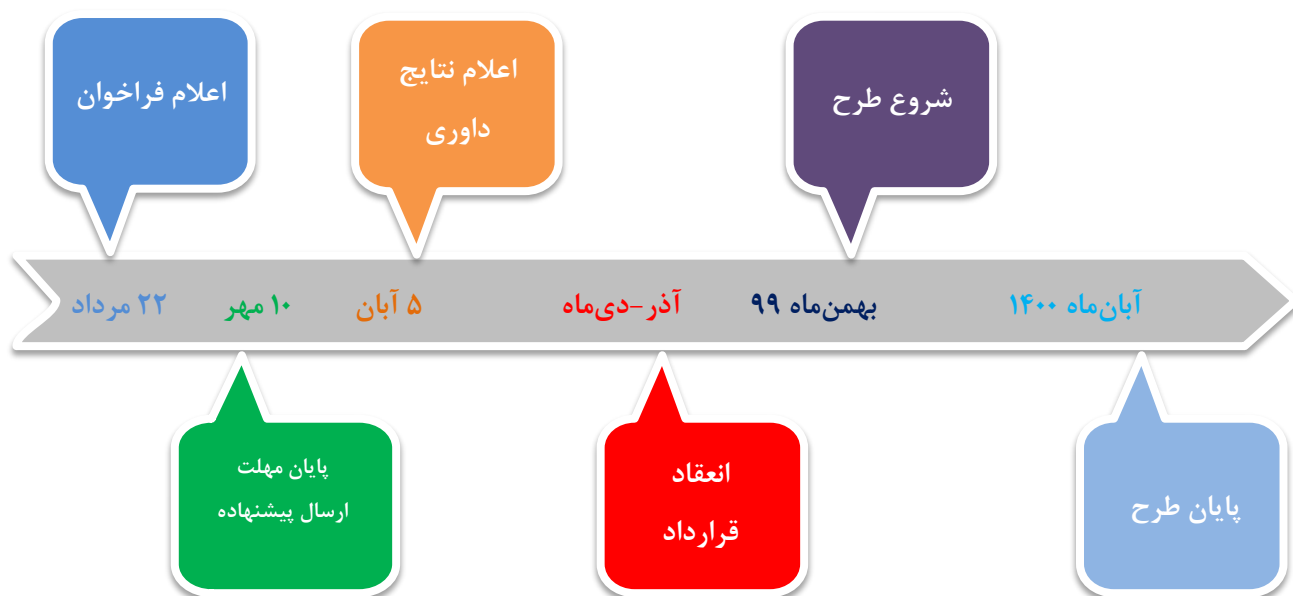
هر پیشنهاد دست‌کم در فرایندی سه‌مرحله‌ای مورد بررسی و داوری تخصصی قرار می‌گیرد: (۱) ارزیابی بسته (دوسو- ناشناس) توسط متخصص برون‌نهادی یا استاد دانشگاهی (۵۰ امتیاز)؛ (۲) ارزیابی بسته (یکسو- ناشناس) توسط متخصص حرفه‌ای کتابخانه عمومی، دارای پیشینه پژوهشی (۳۰ امتیاز)؛ (۳) ارزیابی کارنامک علمی و تجربی و ترکیب تخصصی گروه پژوهش (۲۰ امتیاز). پیشنهاد شایسته‌گزینش، حداقل باید ۶۰ درصد امتیاز هر مرحله را احراز کند. در صورتی که اختلاف امتیاز دو یا چند پیشنهاد برتر، کمتر از ده امتیاز باشد یا ابهام‌هایی در پیشنهاد یا پیشنهاددهنده، گزینش نهایی را دشوار کند، مرحله چهارم ارزیابی، با داوری باز و دعوت از داوران تخصصی و حرفه‌ای و نماینده گروه پیشنهاددهنده در روزهای ۲۸ تا ۲۹ مهر صورت می‌پذیرد. معیارهای ارزیابی، چنین است:

- چگونگی تبیین مسئله پژوهش و تحلیل آن؛
- فرایند و جزئیات روش‌شناختی متناسب با پژوهش؛
- تطابق با نیاز و مسئله موضوع درخواست‌نامه (سازگاری با نیاز مخاطبان و نهاد؛ و متناسب بودن با امکانات)؛
- تجربه کار در زمینه مشابه؛
- تخصص گروه پژوهشی و احراز توانمندی و شایستگی در موضوع؛
- تناسب هزینه‌ها با کارهای پژوهشی و اجرایی، و میزان مشارکت و هم‌افزایی گروه دانشوران و حرفه‌مندان (کتابداران و متخصصان و مشاوران دارای صلاحیت پژوهشی و بصیرت و اشراف حرفه‌ای).
- مبتنی بر تبصره ۱ ماده ۶ دستورالعمل اجرایی قانون، معاونت‌های پژوهشی دانشکده‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز دانش‌بنیان، در صورت مقبولیت پیشنهاد در ارزیابی و کسب اطمینان از پشتیبانی علمی، نظارت اجرایی و ضمانت مرکز دانشگاهی، در شرایط مشابه کیفی و مالی، دارای اولویت خواهند بود. همچنین بر اساس سیاست تخصیص نامتمرکز بودجه ملی و در پیروی از راهبردهای عدالت‌محور، در شرایط نسبی تشابه میان دانشگاهیان و پژوهشگران استان‌ها و مراکز پژوهشی تهران، پیشنهادهای استانی برگزیده خواهد شد.
- مجریان طرح‌های پژوهشی جاری که طرح مشترک آنان با نهاد تا اول مهر ۹۹ پایان نیافته، در این فراخوان نمی‌توانند مشارکت کنند و به همکاری با ایشان در مراحل بعد امیدواریم.

تاریخ‌ها و جدول زمانه

برای انجام این طرح حداکثر ۹ ماه اجرایی و ۱۲ ماه کلی (شامل مراحل حقوقی و داوری و مالی) در نظر گرفته شده است؛ طبق برنامه زمانی و تاریخ‌های مهم ذیل:

- ۲۲ آرداد ۹۹: انتشار فراخوان؛
- ۱۰ مهر ۹۹: آخرین مهلت ارسال پیشنهاد؛
- ۵ آبان ۹۹: اعلام نتایج داوری پیشنهادها؛
- آبان ۹۹: ثبت در سامانه سمات ملی و دریافت شناسه رهگیری؛
- اواخر آذر و اوایل دی ۹۹: انعقاد قرارداد؛
- بهمن ماه ۹۹: آغاز رسمی طرح، با برگزاری جلسه افتتاحیه به منظور تبیین مسئله پژوهش و ارتباط با ذی‌نفعان؛
- آبان ماه ۱۴۰۰: پایان طرح، با برگزاری جلسه اختتامیه برای ارائه گزارش نهایی.

سقف اعتبار

با مراعات تناسب هزینه و روش و حجم کار اجرایی پژوهش، میزان همکاری گروهی و جلب مشارکت علمی دانشگاهیان و حرفه‌مندان دانشور (متخصصان و کتابداران کتابخانه‌های عمومی و ...) در گروه یا اجرای پژوهش، همچنین تقید به اقتصاد ملی پژوهش و پرهیز از هزینه‌های گزاف، سنجش و تقویم نهایی هزینه‌های طرح‌ها بر اساس هر پیشنهاد، جداگانه صورت می‌پذیرد. با این حال، سقف اعتبار مالی این طرح ۹۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است؛ طبعاً در شرایط مشابه کیفی، اولویت با پیشنهادهای کم‌هزینه‌تر خواهد بود.

همچنین، در مواردی بسیار محدود اگر پیشنهادی صرف هزینه بیشتر از سقف اعتبار را، با ارتقای نتیجه پژوهش، توجیه و تضمین کند، پیشنهاد بررسی می‌شود و با نظر داوران، قابلیت گزینش را خواهد داشت.

■ هریک از طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، برخوردار از نظارت فرایندی و اجرایی (نهادی) و نظارت-راهبری علمی و روش‌شناختی (توسط یکی از استادان دانشگاهی) است. مبالغ نظارت و البته بالاسری دانشگاه (در پیشنهادها) مراکز دانشگاهی و پژوهشی) به سقف اعتبار اضافه می‌شود و مبلغ نهایی قرارداد را تعیین می‌کند. همچنین مجریان ارجمند طرح‌های پژوهشی، در سرآغاز طرح و برای تبیین مسئله و دعوت از ذی‌نفعان به مشارکت، موظف به برگزاری یک جلسه نهائماً ۳۰ نفره افتتاحیه طرح بوده اجرا و هزینه آن را بر عهده دارند. گزارش نهایی طرح، انتشار یک مقاله علمی مستخرج از آن و ارائه خلاصه مدیریتی و چکیده انگلیسی، از دیگر تعهدات مجریان است. مبلغ قرارداد با توجه به شکست کار و خروجی‌های تعریف‌شده در سه یا حداکثر چهار مرحله، بعد از تأیید راهبر علمی و ناظران اجرایی و عالی، پرداخت می‌شود: (۱) پیش‌پرداخت (۲۰ درصد مبلغ، در قبال تحویل دو ضمانت‌نامه کتبی «پیش‌پرداخت» و «انجام تعهدات» با امضای رییس دانشگاه یا پرداخت وجه‌الضمان معادل به حساب معرفی‌شده نزد خزانه‌داری کل کشور)؛ (۲) پرداخت ناظر بر انجام مرحله مطالعاتی و پیمایشی؛ (۳) پرداخت نهایی و حسن انجام کار.

شیوه‌ارسال پیشنهاد

پیشنهاد و مستندات و پیوست‌های آن باید در دست‌کم در دو قالب ورد و پی.دی.اف، منحصراً از طریق «سامانه مدیریت طرح‌های پژوهشی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور» به نشانی ذیل ارسال شود و شناسه موقت رهگیری دریافت کند:

<http://rpm.iranpl.ir>

*** راهنمای ارسال طرح بر وب‌گاه سامانه قرار داده شده است ***

راه‌های ارتباطی

پیشنهاددهندگان ارجمند برای پاسخ به پرسش‌ها، دریافت اطلاعات تکمیلی یا رفع ابهام احتمالی با رایانامه ذیل مکاتبه فرمایند:

research@iranpl.ir

همچنین کارشناسان گروه پژوهش مهیای پاسخگویی به تماس تلفنی یا مکاتبه‌ای پژوهشگران گرامی‌اند:

داخلی (۱۳۹) ۸۸۹۲۵۷۹۱/۸۸۹۲۵۷۹۲-۰۲۱

یا

۸۸۹۲۵۷۹۰-۰۲۱

نشانی: تهران، میدان فاطمی، خیابان جویبار، کوچه نوریخس، شماره ۳۱، طبقه دوم، دفتر پژوهش و آموزش نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، گروه پژوهش.